

SAJTÓKÖZLEMÉNY

Állatkertből a vadonba

Budapesti kelésű veszélyeztetett tarvarjak visszatelepítése természetes élőhelyükre

Budapest, 2020. december 11. (péntek) – *Hat fiatal, az idei évben kelt tarvarjú, két tojó és négy hím indult útnak december első napjaiban a Budapesti Állatkertből Spanyolországba, ahol egy visszatelepítési program keretében fogják elengedni őket természetes élőhelyükön. A program célja, hogy a veszélyeztetett tarvarjakat, amelyekből a vadonban ezernél is kevesebb egyed él, állatkertekben szaporított egyedekkel mentse meg a kipusztulástól, és Spanyolországban, ahonnan a faj már évszázadokkal ezelőtt eltűnt, újra stabil vadon élő tarvarjú állomány legyen.*

Az állatkertek egyik fontos küldetése, feladata a **veszélyeztetett fajok védelme**. Ebben a nemzetközi összefogást igénylő munkában – a világ egyik vezető állatkertjeként – a Fővárosi Állat- és Növénykert is tevékenyen részt vesz. A városligeti intézmény természetvédelmi tevékenysége igen kiterjedt: magába foglalja számos veszélyeztetett faj állatkerti szaporítását, az érintett fajok élőhelyén zajló terepi programokban való részvételt, a hazai védett és fokozottan védett fajokkal kapcsolatos vadállatmentést, illetve a természetvédelmi ismeretterjesztő, szemléletformáló munkát is.

A veszélyeztetett fajok megőrzésével kapcsolatos tevékenység egyik legújabb fontos eredménye, hogy az Állatkertben az idei évben kikelt tarvarjak közül hat állatot nemrégiben Spanyolországba szállítottak, ahol egy visszatelepítési program részeként hozzájárulnak e ritka faj vadonbeli állományának gyarapításához.

Milyen állat a tarvarjú?

A tarvarjú (*Geronticus eremita*) magyar neve kissé megtévesztő, hiszen ez a madár nem a varjakkal áll rokonságban, hanem az íbiszfélék családjába tartozik. Bár fekete tollazatával messze nem olyan feltűnő jelenség, mint mondjuk a szemkápráztató színű skarlát íbisz, de ha alaposan megnézzük, a fekete tollak réeső fényben bronz- és rézszínűben csillognak, irizálnak.

A faj elterjedési területe eredetileg az egész mediterrán régiót magába foglalta, ideértve Észak-Afrikát, a Közel-Kelet egy részét, illetve Európa déli felét, Spanyolországtól az Alpok mentén át egészen a Balkánig. Évszázadokkal ezelőtt még Magyarország területén is előfordult, az erre utaló emlékeknek az „utolsó magyar polihisztorként” emlegetett Herman Ottó több cikket is szentelt.

Az idők során a tarvarjak – nagyrészt az emberi tevékenységgel összefüggésben – a legtöbb élőhelyükről teljesen eltűntek. Európából legkésőbb a XIX. századig mindenhol megszűntek vadon élő állományaik, és mára egykori elterjedési területük Európán kívüli részén is alig maradt belőlük. Jelenleg a fajnak egy nem vonuló állománya ismert Marokkóból, nagyjából hétszáz egyeddel, és egy vonuló törökországi állomány, további mintegy kétszáz egyeddel. A harmadik, egészen a közelmúltig fennmaradt populáció, a szíriai, szintén vonuló állomány 2015 óta gyakorlatilag megszűnt. Így ma a vadon élő tarvarjak száma az ezret sem éri el. A Nemzetközi Természetvédelmi Unió (IUCN) a tarvarjút a veszélyeztetett fajok között tartja számon.

Szerencsére a tarvarjak megmentéséhez jelentős mértékben tudnak hozzájárulni azok az állatkertek, amelyek – nemzetközi összefogással, tenyésztési program keretében – sikerrel szaporítják ezeket az állatokat. Ilyen intézmény a Fővárosi Állat- és Növénykert is. A világ állatkertjeiben egyébként összesen mintegy 1300 tarvarjú él, tehát több, mint amennyi a vadon élő egyedek száma összesen.

Tarvarjak Budapesten

A Fővárosi Állat- és Növénykertben évtizedek óta foglalkoznak a tarvarjak tartásával és szaporításával. Az állatok jelenleg a Kisszikla oldalában található, úgynevezett keselyűröpdében láthatók, egy térben a fakó keselyűkkel, koronás darvakkal és több más madárfajjal. A röpde úgy van kialakítva, hogy oda a látogatók is bemehetnek, így testközelből, mindenféle elválasztó korlát és kerítés nélkül találkozhatnak a tarvarjakkal, mintha csak a természetes élőhelyükön látnák őket.

Évről évre rendszeresen kelnek ki fiókák, amelyek aztán vagy helyben maradnak, vagy az Európai Állatkertek és Akváriumok Szövetsége (EAZA) égisze alatt működő, összehangolt tarvarjú tenyésztési program részeként más állatkertekbe kerülnek. Fontos, hogy a fajjal foglalkozó állatkertek együttműködjenek, és az egyes intézményekben élő állományokat úgy menedzseljék, mintha az összes állatkerti tarvarjú egyetlen nagy populációt alkotna. Ezért is szükséges a megfelelő tenyészállatok időközönkénti szállítása egyik állatkertből a másikba, hiszen így lehet megőrizni az állomány genetikai sokféleségét.

A Budapesten kikelt tarvarjú fiókák felcseperedve időnként visszatelepítési programokban is részt vesznek. Néhány évvel ezelőtt például Ausztriában történt olyan visszatelepítés, ahol budapesti kelésű tarvarjak kerültek ki a természetbe. Az idén kikelt tizenegy fióka közül hat állat most szintén visszatérhet a faj egykori élőhelyére: ezúttal Spanyolországba.

Spanyolországi visszatelepítés budapesti állatokkal

December első napjaiban hat, a 2020-as évben Budapesten kelt fiatal tarvarjú, két tojó és négy hím utazott Spanyolországba, az andalúziai Jerez de la Frontera állatkertjébe. A hat állatot itt készítik fel a természetes élőhelyre történő visszatelepítésre, amelyre hamarosan sor is kerülhet Andalúzia déli részének egyik alkalmas területén, a „Proyecto Eremita” elnevezésű tarvarjú visszatelepítési program részeként. A program 2003-ban indult azzal a céllal, hogy a Spanyolország területén egykor őshonosnak számító, de onnan már évszázadokkal ezelőtt eltűnt tarvarjak újra jelen legyenek az Ibériai-félsziget faunájában (az elmúlt évtizedekben csak Marokkó felől érkező, kóborló példányokat láttak az országban). A visszatelepítéseknek köszönhetően ma mintegy 115 tarvarjú él vadon Andalúzia területén, 22 fészkelő párral. A további visszatelepítések célja egy önfenntartó állomány kialakítása: ehhez járulnak hozzá a Budapesten kelt állatok is.

A kisfilm az alábbi linkeken érhető el:

Facebook: <https://www.facebook.com/allatkert/videos/226662428908734>

Youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=1ajT5LAqqFM>

Bővebb információval szolgál a

Fővárosi Állat- és Növénykert Marketing és Kommunikációs Osztálya

Telefon: 273-4900/177; (1) 273-4910 telefax: (1) 273-4902

Hanga Zoltán szóvivő

e-mail: hanga@zoobudapest.com; mobil: 06-20 / 200-5812